№ 222. 1834.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Donderdag 18 September.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

Weenen, 5 September. De Belgische berigten behelzen weinig meldenswaardige. Te Antwerpen waren, gisteren genoteerd: Belg. 98¼; Sp. purpet. 3 pct. 36½, 35; 5 pct. 24; Eng. Bank. 77⅞.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 14den September.

In het *Journal des Débats* leest men heden de volgende vrij opmerkelijke zinsneden:

» Men heeft zich eenige oogenblikken gevleid, dat de commissie van financien der kamer van afgevaardigden te Madrid, voorgelicht door de billijke vertoogen, die het ontwerp van den graaf *de Toreno* allerwege heeft uitgelokt, het denkbeeld zoude laten varen, om door een formeel bankroet een gedeelte der schuldeischers van den staat te beroven. Deze hoop is zoo goed als vervallen.

» Berigten van den 7den dezer, ons door buitengewone gelegenheid aangebragt, melden ten stelligste dat de commissie haar verslag heeft gearresteerd, en met 5 tegen 4 stemmen heeft voorgeslagen, om de leeningen der cortes geheel te erkennen, daaronder gerekende welke sints 1823 zijn gesloten voor niets te verklaren.

» De minderheid der commissie was van gevoelen dat in 't algemeen alle leeningen moesten worden erkend.

» Men deelt ons ingelijks mede, dat zeker ongesteldheid van den heer *Carasco* de eenige oorzaak is geweest, dat gemeld rapport niet reeds aan de kamer werd overgelegd; zulks zal eerstdaags geschieden."

De Spaansche dagbladen van den 5, 6 en 7den vermelden hoofdzakelijk, dat de heer *Martinez de la Rosa* bij de Kamer der Procures het ontwerp van wet, tot afschaffing der beklasting, onder den naam van *el duque de San Lago* bekend, door de kamer van afgevaardigden goedgekeurd, heeft ter tafel gebragt; dat de minister van financien aan de laatstgenoemde vergadering tegelijk dat ontwerp heeft overgelegd, waarbij het maximum der gevraagde som wordt bepaald; dat eindelijk in de zitting van den 6den daaraanvolgende over de behoefte dezer wet, met betrekking tot het artikel, waarbij de onverdeelde gronden vrij worden gewaarborgd, is voortgezet. De discussie was hitsiger minder levendig, ofschoon de ministers zich tegen deze bepaling, even als tegen de vorige met nadruk verzetteden. Bij de stemming werd de oorspronkelijke voordragt met 50 tegen 48 stemmen aangenomen.

Indien men het dagblad *le Temps* gelooven mag, zoude een courrier, die in den avond van den 8sten Madrid heeft verlaten en gisteren alhier aankwam, aan een der voornaamste handelshuizen het bericht hebben overgebragt, dat de heer *Martinez de la Rosa*, ten gevolge dezer herhaalde nederlaag, zijn ontslag heeft gevraagd en dat dit voorbeeld door alle zijne ambtgenooten werd gevolgd, de graaf *de Toreno* alleen uitgezonderd, die met de zamenstelling van een nieuw ministerie werd belast. Men voegt er zelfs bij, dat deze staatsman het voornemen had te kennen gegeven, om zijne kracht op eenige leden der wetgevende kamers te vestigen, die meer dan zijne voormalige ambtgenooten, de zoogenaamde partij der beweging zijn toegedaan.

Volgens het *Journal de Paris* heeft het gouvernement van de Spaansche grenzen niets naders vernomen. De jongste bijzondere berigten gewagen dat de insurgenten, ofschoon eenige honner benden zich hebben ontbonden, den moed niet opgeven. Zoodra de generaal *Rodil* met zijne hoofdmagt naar Biscaye was opgebroken, zijn de aanhangers van don *Carlos* in Navarre wederom te voorschijn gekomen en hebben zich van Vera meester gemaakt. Een ander hunner korpsen heeft, volgens sommigen, eenen tweeden aanval op de stad Bergara gewaagd, en deze met geweld ingenomen, de gansche bezetting over de kling gejaagd. *Zumala Carreguy* zoude met drie bataillons te Viana het hoofd hebben gestoten, en zich in eene gevaarlijke positie bevinden, wijl de generaal *Rodil* hem van alle kanten tracht in te sluiten.

— Uit Lissabon schrijft men van den 22sten Augustus, dat het Fransche fregat *la Galathée*, den prins *van Joinville* aan boord hebbende, zich aan den mond van den Tang heeft vertoond, doch vandaar, zonder het anker te laten vallen, reeds den volgenden dag de reis naar de Azorische eilanden zoude voortzetten.

— Te Compiegne wordt het verblijf van het koninklijk gezin door prachtige feesten verguld. Van daar terugkeerende zal het hof eenige dagen te St. Cloud vertoeven, en tegen het eind der maand naar het kasteel van Fontainebleau vertrekken.

(Laden, uitboofde van den Zondag, gunstige Londensche stemming.)

NEDERLANDEN.

DELFT, den 17den September.

Uit Batavia meldt men het volgende:

» Z. Exc. de luitenant-generaal *de Kock* heeft dezer dagen den Helder bezocht, om het fregat *Diana*, hetwelk Z. Exc. tegen de helft der maand October naar Batavia zal overbrengen, en alhier ter reede ligt, in oogenschouw te nemen.

» Bij acte den 15den dezer door den procureur-generaal van het hooggeregtshof genomen resolutie, is bepaald, dat de dienst van het openbaar ministerie bij de regtbank van eerste politie dezer residentie, benevens, om de drie maanden, door de beide commissarissen van politie te dezer stede, zal worden waargenomen.

» Sinds geruimen tijd heeft men hier ter stede, alsmede te Rotterdam, reeds een aanvang gemaakt met de voorbereidende gelegenheden tot het groote maskerfeest, hetwelk tegen de helft der volgende maand alhier zal worden gehouden.

» Volgens jaarlijksch gebruik, zullen morgen en overmorgen door de reeders van Scheveningen een dertigtal vaartuigen uitgezonden worden, die voor de vangst der Zeer-haring, op de kusten van Engeland, bestemd zijn. Dit jaar is het getal bluizen te dien einde niet vier vermeerderd, niettegenstaande de gevaren en vermogens, die aan deze vangst verbonden zijn. Men kan de ligtvaardigheid en werkzaamheid der reeders en visschers te Scheveningen niet genoeg roemen, ook het deze vangst eene zeer belangrijke bron van handel zullen vestigen.

» De assises in de provincie Holland, zuiderkwartier, voor het eerste trimestre van dezen jare, zullen geopend worden te 's Gravenhage, op maandag, den 10 november eerstkomende, des morgens ten tien uren van zijn benoemd, om die te presideren de heer Mr. *Willem Ysbrand van Manisadela*, raad in het hoogergeregtshof, en tot verdere regters de heeren en Mrs. *Hugo Govers*, *Evert Ruin van Nes van Meerkerk*, *Johannes Henricus Huygens* en *Maarten Iman Pauw*, alle raden in genoemd Hof."

— Aanstaande vrijdag middag 19 sept. zal te Amsterdam, naar men vernomen heeft, aan de groote nieuw aangelegde Weerter dok-sluis der haven aldaar, de eerste openstelling en doorschuiting plaats hebben, bij welke gelegenheid het koopvaardijschip *Margaretha Catharina* uit gezegd dok door de sluis op stroom zal halen.

— De te Amsterdam tot dag gekeurde schutters van den eersten ban hebben aldaar sedert maandag ll. de onderscheidene wachtposten overgenomen en bezet, welke tot dus verre door schutters van den tweeden en derden ban waren voorzien geworden.

— Van den Helder wordt gemeld, dat de in Texel binnen gekomen kotter *de Snelheid* zich weder in zee bij het linieschip *de Zeeuw* is gaan voegen, om onder Engelsche haven te gaan bezoeken, waarna de beide schepen in het vaderland zullen terug komen. De jonge Prins *van Oranje*, benevens de geheele equipadje waren zeer welvarende.

— De heer gouverneur dezer provincie is te Amsterdam gearriveerd.

— Op den 14 februarij 1835 zal er eene winter-tentoonstelling van planten en bolgewassen, door het departement Haarlem der Nederlandsche huishoudelijke maatschappij gehouden worden. Drie zilveren medailles worden uitgeloofd aan de inzenders: 1°. van het best in vollen bloei ingezonden exemplaar van de *dubbele Dahlia*; 2°. van het best twaalftal gebroeide en aan alle vereischten voldoende *dubbele Hiacinten*, in verschillende kleuren, bekend bij de kenners en liefhebbers en behoorende tot de *laat bloeijende*, en 3°. van een voor de best gebroeide bloeijende verzameling *vroege Tulpen*, bestaande in niet minder dan vijf en twintig verschillende soorten. Het programma zal eerlang publiek gemaakt worden.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 14den September.

Uit Berlijn zijn berigten van 11 dezer. Z. M. de Koning en van Koningsbergen, gisteren in deze residentie teruggekeerd, als mede H. D. Mevrouw de Vorstin *von Liegnitz*. Uit Stargard zijn gister aangekomen HH. KK. HH. de Prinsen *Karel*, *Albert* en *August*, en

Z. K. H. de Hertog *van Cumberland*. Z. M. de Koning heeft mede de reis over Stargard genomen. De troepen-manœuvres hadden aldaar den 2 een' aanvang genomen; den 3 en 4 duurden dezelve voort, onder het opperbevel van Z. K. H. den Kroonprins; de Hertog *van Cumberland*, die in den avond van den 2 was aangekomen, woonde dezelve bij. Den 6den kwamen ook te Stargard aan H. D. Majesteit de Vorstin *von Liegnitz*, HH. KK. HH. de Prinsen *Karel* en *Albrecht*, en eindelijk ook, tegen 6 ure 's namiddags, Z. M. de Koning. Den volgenden dag woonde Z. M., vergezeld van HH. KK. HH., de godsdienstoefening bij, en was er vervolgens groot diner, waarop alle burgerlijke en militaire overheden genoodigd waren. Den 8sten had er eene groote parade der troepen plaats, welke al de Vorstelijke personen, benevens Z. M., met Hoogstdeszelfs tegenwoordigheid vereerden.

— Uit Weenen schrijft men van den 6den dezer, dat men in den loop der volgende maand aldaar onderscheiden leden der keizerlijke familie, die elders hun verblijf houden, onder anderen den Aartshertog *Palatijn* van Hongarijen, den Onder-koning van het Lombardisch Venetiaansch rijk enz. verwachtte. De naar Londen bestemde Turksche gezant *Namik*-bassa, had onder geleide van den Vorst *Maurojeni* een gehoor gehad bij den vrijheer *van Ottenfels*, die bij afwezendheid van den Vorst *von Metternich* als staatskanselier fungeert. Eindelijk had men, onder dagteekening van den 14den augustus uit Scutari vernomen, dat aldaar vier regimenten Turksche troepen waren aangekomen, waarschijnlijk naar Bosnien bestemd. De bevolking echter vreezende, dat de Porte deze krijgsmagt mogt gebruiken om het nieuw stelsel van belastingen en werving in te voeren, was daardoor in beweging geraakt, en de bassa vond zich genoodzaakt, een honderdtal der voornaamste ingezetenen, als gijzelaars voor het behoud der openbare rust, op de citadel te sluiten.

— Uit Rome wordt van 30 Augustus gemeld:

» Onze finantiële aangelegenheden schijnen nog altijd niet geregeld te zijn, daar men wederom beweert, dat de regering eene nieuwe leening sluiten wil, om oude schulden af te betalen. Van verschillende kanten moet zij reeds zeer voordeelige aanbiedingen ontvangen hebben, en zij zal dus zeker geene leening op zulke drukkende voorwaarden sluiten als voor drie jaren, toen zij zich in verlegenheid bevond. In Parijs werden den 18den Julij, in tegenwoordigheid van den Pauselijken zaakgelastigde en van een gevolmagtigde van het huis *Rothschild*, weder 280,000 franken van de vorige leening terug betaald.

» Eene verandering omtrent den prijs en het gewigt van het brood, van welker bepalingen de bakkers een groot misbruik maakten, heeft onder de minderen klassen hevige ontevredenheid verwekt, omdat het brood onaetbaar was. De menschen zijn hier gewoon, dergelijke klagten regtstreeks ter kennis van den Paus te brengen, door hem, wanneer hij uitrijdt, kunnen gistren toe te roepen. Men zegt dat een hunner zelfs niet geschroomd heeft een van die slechte brooden in het rijtuig des Heiligen Vaders te werpen; en ieder, die het Romeinsche karakter kent zal dit voor zeer waarschijnlijk houden. Intusschen heeft men vernomen, wek een persoon in hechtenis genomen, die honende uitdrukkingen tegen den Paus gebezigd had."

— De berigten uit Napolis loopen tot den 10 augustus. Dezelve bevestigen de algeheele verandering van het Regentschap. In de plaats van den staatsraad *Maurer*, is de staatsraad *Kobell* opgetreden. Men wilde, dat de directeur van finantien, *Grainer*, wederom terug geroepen, en in de plaats van den heer *Abel* zou benoemd worden. Den 9 had de Fransche gezant de eer, aan Z. M. den Koning *Otto* het grootkruis van het legioen van eer, in naam van den Koning der Franschen, te overhandigen. Bij dit plegtig gehoor waren de leden van het Regentschap en het korps-diplomatique tegenwoordig. Z. M. de Koning bevindt zich zeer wel; over het algemeen is de staat der gezondheid in Griekenland wenschelijk. In Maina is het tegenwoordig rustig.

— Te Weenen waren den 6den September genoteerd: 5 pCt. Metall. 98⅝; 4 pCt. 88⅜; Bankactien 1235.

De plagen van het tegenwoordig Maatschappelijk Leven.

II.

Het tijdperk van 1815 tot 1830 is merkwaardig voor den geschiedvorscher, die den oorsprong en de ontwikkeling der gebruiktepijssen, welke op dat tijdperk gevolgd zijn, naspoort, om dezelve uit een wijsgeerig oogpunt te beschouwen. Het was het tijdperk der *philantropen*. Ieder die op het zoogenaamde tooneel der *beweging* trad, hulde zich in het kleed der zuivere menschenliefde en onbaatzuchtigheid. In een waas van nieuwe begrippen wisten zij de zinnen hunner hoorders en aanschouwers zoodanig te begoochelen, dat geen dezer de duisterheid dezer algemeene beweging naar eene theoretische wereld, naar eene fantastische zamenleving bespeurde. Wie herinnert zich niet, die schoone hoogzoete verdoogen, tegen de staats-uitgaven, de bezoldiging der ambtenaren, in een woord, tegen alles wat het werktuig eener welgeregelde huishouding als staat in leven en in beweging moet houden. Naar het zeggen der toenmalige groote en kleine opregten [illegible] der groote beweging, voortstanden van regt en [illegible] van staat, vrijheid en bescherming, - de hemel weet niet van al wat meer - konde eene staatshuishouding alleen door *principes* bestuurd worden. Van daar, dat zij alles tot principes trachtten te herleiden. Wanneer wij, om voorbeelden bij te brengen, in onzen beperkten kring een oog slaan, dan behoeven wij niet verre te zoeken, omdat wij in die voorbeelden de zuivere navolging en weerkaatsing van hetgeen elders, in naburige rijken, voorviel, vinden. De philantropen *Verhuel*, *Rogier*, *van de Weyer*, *Jottrand*, *Claes*, *Ranssel*, *Leron*, en zoo vele andere organen der toenmalige beweging-partij in ons koningrijk; allen arme luiden, die het schamele brood, naar de Godspraak in het paradijs der eerste menschheid, moesten verdienen, gaven, van af hunne leerstoelen, het voorbeeld der nederigheid en naauwbezochte zuinigheid, die zij wilden ingevoerd hebben. Die schitterende kleedingen, die uitwendige pracht, in alles wat van boven uitging; die eenvoudigheid in de zangen van het maatschappelijk leven; die stroomen goud, altijd in beweging, naar de schatkist van den staat en van daar wederom onder de menigte vloeiden, en de weelde in alle de takken der maatschappij, na de kunsten, wetenschappen en de volksnijverheid, tot voeding verstrekt te hebben, deed toenemen, - dat alles was in hunne oogen het slijk, waarmede hunne overheerlijke beginselen bezoedeld werden. Als *Diogenessen* vegeteerden die nieuwe wijsgeeren in niet veel grootere ruimte, dan de woonplaats van *Antisthenes* leerling, die door zijn overdreven cynisme zoo vetmaard is geworden. Het is waar, de ijzere wet der noodzakelijkheid had hen wel tot nedrigheid, en vele van hen tot noodkruft verwezen, doch ook des te sublimer waren zij in hunne verachting van het blinkende metaal, dat, naar hun gewoelen, het licht der waarheid, der vrijheid en van het regt, onderdrukte, en dat de zuivere begrippen eener louterende staatshuishouding, verbande. Het broozen bestaan dier menschenvrienden, wier gescheurde en versleten kleederen de getuigen waren, dat de zuinigheid in hunne eerste behoeften voorzat, moest wel, door hunne aanhoorders *à tant par ligne*, onderhouden worden; - maar wie wierp niet gaarne eene bete broods aan die uitgehongerde verdedigers der regten van den mensch, die, met zooveel kracht van redenering, *allen*, tot zelfs de *honger* - de plaag der wijsgeeren van dien stempel - tot een PRINCIPE wilden herleiden.

De groote menigte zoo vatbaar door de indrukken van het oogenblik, vond dat alles overheerlijk; en alhoewel het voor hen duister was, dat zulke denkbeelden welligt haar oorsprong in hoogstigemagen vonden, gevoelde zij, dat het duizendjarige rijk met de regering dier onbaatzuchtigen aanstonds was aangebroken.

Gaan wij nu een weinig verder, om het resultaat van een vierjarig bestuur dezer philantropen te overzien. Thans hebben zij zich in het verachtelijke slijk en in het vuige metaal gewenteld, en van welken kant men ze nu ook beziet, overal zijn zij er mede besmet. Wie had het kunnen geloven, dat zij aan het roer van den staat gezeten, met zooveel hardnekkigheid zonden zouden met degenen, die hunne vroegere leerlooijers hebben genomen, over het voorwerp hunner voormalige wijsgeerige verhandeling, wie zou gezegd hebben, dat de geheime bewoegoorzaak van al hun doen en laten was NET GELD!

Ja, hoe wij het vraagstuk ook keeren en wenden, altijd worden wij teruggevoerd, tot de eerste Europesche plaag, waarbij die van Egypte niet te vergelijken is: *de onverzadelijke geldzucht!*

Hecht dan nog geloof aan die heerlijke principes, die ons in tempen gekleede leeraars u voorhouden, en die u eene wereld van schitterende theorien beloven, - wanneer zij slechts de baars willen trekken, om onze philantropen in gebortduurde kleederen te steken en in prachtige rijtuigen te zetten. Wat zij gisteren die schitterende equipage, met vier fraaije Mekklenburgers, in blinkende pracht niet heen snelden? Op de zachte zijden kussens rust een klein, tenger, nietig mannetje, dat met vaderwetsche strikken kan, onder het schepsel-treffend goed en edelgesteente, dat zijne borst bedekt, en die met een oog van verachting op den anderen voetganger nederziet, wiens borst van hoogmoed zwelt, wanneer de donderende stem van den kamerbewaarder, door de vleugeldeuren van het vorstelijke kabinet, zijn naam en titels aankondigt; dat is *Salomon van de Weyer*, die in Augustus 1830, in eene gescheurde kiel gekleed, de Hollandsche troepen en tevens den deurwaarder, die hem met eene zijner geprotesteerde wissels van *f* 50 in den zak op de hielen volgde, ontvlugtte; die de hooge ambtenaren van den staat blinkende elendelingen, bloedzuigers van het volk noemde, en die bewaarde, dat in eene grondwettige huishouding republikeinsche eenvoudigheid moest voorkomen; die het hoofd van den staat tot een misdaad aanwreef de hooge bezoldigingen, die aan de eigenaren van vreemde hoven gegeven werden, en die de eenvoudigheid van zeden *Franklin* als tegenhanger dezer aanhaalen.

Ziet gij die prachtige kamer, waarin Oostersche weelde, met de kostbaarste voortbrengselen van Europesche nijverheid wedijveren? dat is de receptie-kamer van eenen *Rogier*, die in Augustus 1830, *zeven francs* moest leenen, om eens regt lustig, mede te eten en te drinken op het welgelukken der philantropische principes, zijner tafelgezellen, *à sept francs par tête* (liberaal diner op den 24sten Augustus 1830, in het *hotel de la paix* te Brussel). Dat was de man, die in het vroeger aangeheven tijdperk, alle rangen en standen wilde nivelleren, met eene echt republikeinsche eenvoudigheid en zuinigheid!

Wie is dat trotsch opgeblazen wezen, te wanden van hetgeen vlugters en takelaars, die met eene pannenkoek en weinig boters het grondgebied ontvlugt en verbaat, zoowel als gelijkelijk het bevel van de regterlijke magt teekent, om eene behoeftige handelskoopinkliek plaatsbrairs en dagven vrij te spreken en te handelen, dan de zaakelijkheid te ontwijken? Dat is de voormalige, longerige redacteur van een dagblad van 800 abonnenten; de verdediger van *Fontan*, de hevigste voorstander der *ministeriele verantwoordelijkheid*? de thans zoo prachtige [illegible]

Het geld! het geld! het geld! niets dan het geld is de hoofdzaak, de moteur van alles. Gij hebt recht gesproken, en alzoo een lokaas gevormd, voor alle die hongerige magen van geheel Europa. Zeden, godsdienst, nationaliteit, alles, wat de maatschappij verheft en te zamen houdt, wat ons zedelijk bestaan houdt, wat ons voor een beter leven voorbereidt, wat volmaaktheid kostert, wat ons geloof biedt, in een woord, alle de banden van het maatschappelijk leven, van het gezellige verkeer, hebben de revolutien, en onze uw eigen handenwerk, onderworpen aan de despotieke heerschappij van het geld! Het zedelijke verband tusschen vorsten en volken is verbroken: het geld heeft zich tusschen den troon en het volk geplaatst. — *Beiden zijn voor den meestbiedende te koop.*

Φ. P.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwsberigten.

Duitschland. — Dr. Kiel, die onlangs eene reis naar de *Nederlanden* heeft gedaan, om zijne ontdekking ter vervaardiging van kunst-magneten, welke eene buitengewone aantrekkingskracht bezitten, en van eene verbeterde magneetnaald, aan de Nederlandsche Regering mede te deelen, waarvan destijds in dit Blad melding is gemaakt, zal nog in deze maand eene wetenschappelijke reis ondernemen naar *Afrika*. Hij heeft het voornemen eerst de Noord-kust en het *Atlas*-gebergte te bezoeken, vervolgens zich naar *Egypte* te begeven en van daar dieper in het binnen-land te dringen. Zijn eerste voornemen was, van den kant van de *Senegal* zijnen togt naar de binnenlanden van *Afrika* te beginnen, maar de in die streken uitgebroken vijandelijkheden hebben hem zijn plan doen veranderen. — Daar de Heer Keil eenen rijken voorraad bezit van kennis, voor eene dergelijke reis noodig, zoo hebben de Wetenschappen gewigtige bijdragen van hem te hopen. — Den 24 Junij is te *Dresden* in den ouderdom van 58 jaren overleden de Hof- en Justitie-Raad C. Aug. Tittman, door zijn stelsel over de Wetenschap van het Straf-regt en andere schriften met lof bekend. De buitenlands alzoo als Schrijver bekende Geschiedkundige C. Wilh. Cruse is den 22 Maart te *Mitau* overleden; en nu onlangs, den 31 Augustus, stierf te *Göttingen* de verdienstelijke Sterrekundige Harding, de ontdekker van de planeet *Juno*. — Den 6 dezer is de Vereeniging van Geologen te *Straatsburg* geopend, welke uit omtrent [illegible] naaronderzoekers bestond. Onder de landen, [illegible] gekomen, wordt ook *Italien* [illegible]

Rusland. — [illegible] uit den tijd van Peter den [illegible] opmerkteeken voor [illegible] Vorst, tot [illegible] worden ingerigt. Dit gebouw, op den [illegible] tot [illegible] gebruikt werd ter bewaring van [illegible] voorheen den naam van *Admiraliteit*, [illegible] bouwde hier zijn eerste schip, en bediende zich van [illegible] de uitvoering van *zijne* [illegible] zullen geene andere [illegible] worden gebruikt, dan die van den tijd van Peter afkomstig zijn, en de kamer, welke men zegt het kabinet van den Czar geweest te zijn, zal met deszelfs beeldtenis, met plannen van de door hem gewonnene land- en zeeslagen en met de portretten der beroemdste mannen van zijnen tijd versierd worden. Voorts is men voornemens in het midden der stad *Petersburg* een monument voor Peter *den Groote* op te rigten, 't welk bestaan zal in een obelisk, welke met prachtige gebouwen zal omringd worden. Tot de uitvoering van dit grootsche plan zullen vrijwillige bijdragen worden ingezameld. — De plegtige opening der St. Wladimir-Universiteit te *Kiew* heeft den 27 (15 o. st.) Julij plaats gehad.

Frankrijk. — De groote belangstelling, welke de *Prigioni* van Silvio Pellico verwekt heeft, doet met groote verwachting uitzien naar het verhaal van dergelijke lotgevallen van eenen Franschman Adrienne, wiens werk evenwel in een geheel verschillenden toon geschreven wordt. Bij deze gelegenheid wordt gemeld, dat Maroncelli, bij de lezers van Silvio Pellico bekend, thans orkestmeester is van de Italiaansche opera te *New-York*. Zonderlinge lotwisseling, na de ijsselijkheden der gevangenis van *Spielberg*! Een ander werk, 't welk veel getrokken wordt, is de *Souvenirs de la Marquise de Crequy*, bevattende de geschiedenis der jaren 1710 tot 1800. Terwijl het werk nog op verre na niet compleet is, heeft van de uitgekomene deelen reeds een tweede druk moeten opgelegd worden. Intusschen is de onechtheid dezer *Herinneringen* van de Markiezin de Crequy in de Engelsche *Quarterly Review* n. CII. vrij overtuigend bewezen.

Engeland. — De kapitein Ross, die van zijne bezoeken der Hoven van *Rusland*, *Zweden* en *Denemarken* is teruggekomen, houdt zich thans bezig met den Druk van de beschrijving zijner Noordpool-reis. De Noordsche Hoven hebben op dit werk ingeteekend, en gedurende zijne driemaandsche afwezigheid zijn in *Engeland* 3000 exemplaren van hetzelve besteld. — Die vroegdadige scheppingen, de verrassende voorstellingen, waarvan de scherpzinnigheid bij antiquarische en etymologische onderzoekingen te den kan, dien is aangeteekend het te *London* uitgekomen werk van den Ierschen Geleerde Henry O'Brien, getiteld: *the round towers of Ireland* enz. handelende over de geheimen der Vrijmetselarij, van het Sabaïsmus en Buddhismus, van welk werk door de Koninklijke Ijrsche Akademie in 1832 de tweede prijs is toegewezen. Onder andere voorbeelden van den vindingrijken geest des schrijvers, wordt daarin bewezen, dat de O in Osiris de O is in Iersche benamingen, als O'Connel, O'Brien enz. en dat het [illegible] het *Evangelie van Johannes* het Iersche *log* of *logh* (geestrijke [illegible] waaraan de *Grieken* hunnen ingang *os* hebben gevoegd.

Nederlanden. — Wij hebben van tijd tot tijd berigt gegeven van Nederlandsche gedenkpenningen, welke naar aanleiding van de gebeurtenissen des tijds in de laatste vier jaren het licht hebben gezien. Ten gevalle van de liefhebbers van dergelijke kunstwerken laten wij hier eene opgave der voornaamste dier gedenkpenningen volgen, met bijvoeging van de prijzen, waarvoor zij, te *Leiden* bij den Heer van der Chijs, te *'s Hage* bij den Heer A. A. van de Kasteele, te *Amsterdam* bij den Heer Jan de Vries en te Utrecht bij den Heer A. H. van Zurlen te bekomen zijn:

	Zilver.	Brons.
Op de instelling der Militaire Willemsorde	*f.* 9,75	*f* 2,25
Op den dood van van Speijk	» 9,75	» 2,25
dito anders	» 7,60	» 2,25
Op de algemeene volkswapening in 1830—1831	» 10,80	» 3
Op het bombardement van *Antwerpen*	» 7,60	» 2,25
Op de verdediging der Citadel van *Antwerpen*	» 7,60	» 2,25
Op den dood van Mr. W. Bilderdijk	» 10	» 3
Op de standvastigheid des konings in de jaren 1830—1831	» 9	» 3,25
en in verguld brons *f* 5.		
Op de kalme en rustige houding van den Koning en de Nederlandsche natie bij den opstand van verscheidene volken tegen hunne wettige overheid	» 10,50	» 6,50

Berigten uit het gebied van Kunsten en Nijverheid.

In de Vereenigde Staten van Noord-Amerika zijn verleend Patenten, aan:

Charles Lockwood (C. S.), voor eene verbeterde bewerking, om *bont en pelterijen* schoon te maken.

Narman Ruller, voor eene lamp, om daarin talk, ameet, was en andere olie-soorten te branden.

James M'Connel, voor een verbeterd waterrad, waardoor verschillende krachten verkregen worden.

Edward Evans, voor eene verbeterde wijze van huiden te looijen.

Dugald Laird, voor een verbeterd middel om glas te blazen, door middel van eene pers-pomp.

Benjamin Moss, voor een middel om spermaceti- en andere olien te harden.

Thomas Tilley, voor een nieuw werktuig, om laken te wasschen en te [illegible]

Schotsche Patenten verleend van Mei 1833 tot Maart 1834, aan:

Thomas Bland, voor eene uitvinding en verbetering [illegible] stoomwerktuigen en dezelfs toepassing op het [illegible]

John Scott, voor eene uitvinding van zekere verbeteringen in de construktie van vaartuigen, om beter de drukking van de vloeistof te kunnen weerstaan; zoo ook in de stoomketels, stoomwerktuigen en in derzelver toepassing op het bewerken van verplaatsing.

William James, voor eene verbeterde wijze van stoomkoetsen te vervaardigen.

G. Beale Brown, voor eene verbetering in 't werktuig, om spelden te vervaardigen.

W. H. Barnard, voor een oplossend middel, tot heden onbekend.

James Jones, voor eene verbetering in het hekelen, spinnen enz. van katoen, vlas, en andere vezelachtige stoffen.

John Ericsson, voor een stoomwerktuig, waarmede men een grooter vermogen bekomt, met mindere brandstof dan gewoonlijk.

William Taylor, voor een *doek*, dienstiger voor zalen van schepen, dan het tot heden in gebruik zijnde.

Charles Terrey, voor eene verbeterde wijze om suiker te raffineren.

Charles Hullmandell, voor eene verbeterde wijze om [illegible] en soortgelijke stoffen te drukken.

George F. Muntz, voor eenen verbeterden stoomketel.

B. B. Comte de Pasqual, voor een werktuig, ter voortbrenging van een bewegingverwekkend vermogen, tot verschillende einden dienstig.

M. G. Kneller, voor een nieuw middel, om uitwaseming te bevorderen.

M. Cousinan, voor eenen toestel en bewerking om zout water in soet, en vuil water in helder en versch te veranderen.

[illegible] Benet, voor eene uitvinding van eenen verbeterden toestel voor het koken, uitdampen enz., van suiker, siroop, tot raffineren van suiker, het zieden van zoutachtige stoffen of gekel, alsmede voor het distilleren.

J. Joyce, voor eene verbetering in het maken van spijkers.

D. Rowland, voor eene verbetering in de sextanten, quadranten en andere werktuigen, gebruikt bij het doen van waarnemingen, het landmeten enz.

John Squire, voor eenen verbeterden stoomketel.

William Rosa, voor eene verbetering in scheeps-ankers.

Henry Davy, voor een nieuw middel om linnen-vodden en andere stoffen tot het maken van papier te bereiden.

E. Wager, voor een middel, om warme dampen in eenen besloten haard aan te wenden, ten einde het vuur later te doen branden.

Terwijl er nog onderscheidene personen Patenten verleend zijn tot het verbeteren der vervaardiging van touwen en de wijze om vlas, katoen en dergelijke stoffen te fabriceren, zoo ook in het vervaardigen van gaas, tule, kant en soortgelijke stoffen.

Te Breda bij B. Olsen & Comp., Boekdrukkers en Boekverkoopers.

LUCHTPOMP,

door den Heer W. VAN HEYNINGEN.

Deze Luchtpomp bestaat in een zeer net bewerkt *mahonichouten* kastje, ter hoogte van 56 en ter breedte en diepte (dus vierkant) van 40 Ned. duimen inwendig, is op een gelegden vloer, ter hoogte van 58 N. duim onder het dekstuk, een vierde der ruimte afgeschoten en daarin de koperen cilinder, den stolp geplaatst. Deze *cilinder*, welke aan beide zijden door den voet en van binnen door een ribband uitbewegelijk toegehaald staat, heeft, onder uitgaande, eene *buis*, welke dadelijk aan beneden loopt en met eene koperen *moer* in verband staat, die op het middelpunt van het dekstuk geplaatst is, en waarin de *koperen plaat* van den stolp geschroefd wordt. Even boven den cilinder is een koperen zijl gelegd, welke aan de eene zijde van het kastje uitkomt en door middel van eenen slinger in beweging gebragt wordt; in deze spil rigt eene kruk, waaraan een stang verbonden is, die met nederhangende armen op de zijde van den cilinder bijna tot op den voet nederkomt, en aldaar in bewegbare punten in verband gehangen is met twee nederhangende armen van een *juk*, waaraan de zuigerstang verbonden, of door middel van eene schroef opgesloten is; zijnde deze nederhangende armen op het bewegbaar punt van buiten voorzien van rolletjes, die tusschen geleiders of wrijfstangen loopen. Door deze zamenstelling wordt in eene zeer beperkte ruimte, door middel van eenen *hevel*, eene zuivere op- en nedergaande beweging verkregen, welke in dit werktuig van zeer veel belang is.

De verbetering der pomp bestaat voornamelijk daarin: ten 1ste, dat men in den bodem des cilinders, welke er aangeschroefd wordt, eene ronde schroef gebragt heeft; waaraan de geleider der lucht of de buis gelijkerdoms, en op welke schroef de beneden-klep der pomp ligt. Deze schroef is dusdanig geplaatst, dat zij met den bodem (inwendig) der pomp een effen dak uitmaakt; ten 2de, dat de *klep*, welke bij gewone pompen op de schroef ligt, waarmede het lederen hoedje of bekleedsel van den zuiger opgesloten wordt, alhier op den *zuiger* gelegd is, en wel op twee gaatjes, die door denzelven geboord zijn, zoodat gemelde schroef alleen doorboord is, om een doorgang aan de lucht te geven; ten 3de, dat de cilinder, door middel van een deksel, van boven luchtdigt toegeschroefd kan worden, hebbende dit deksel in het midden een doosje, om gelijk bij vervaardiging de *hennip-doos* van stoomcilinder, waarin *de zijde*, waarmede de *zuiger-roede* omwonden is, opgesloten wordt, zoodat deze zich luchtdigt op en neer beweegt; en ten 4de, dat door dit deksel mede twee openingen geboord zijn, welke men van kleppen bovenop liggende, heeft voorzien.

De groote der klep is juist zoodanig berekend, dat de zuiger regelmatig den geheelen cilinder doorloopt, en als ware het bij iedere beweging in aanraking met den bodem en het deksel komt. Op de zijde van het kastje, even onder het deksel, is een *schroef-stoeltje* geplaatst, welke op eene buis past, die dadelijk in betrekking met de groote luchtbuis staat, en dient om de lucht wederom onder den stolp te laten. Op dit buisje is mede eene *broze* gesoldeerd of daarmede in verband gebragt, waarop de *luchtmeter*, staande in een der hoeken, en het deksel geschroefd wordt. Het kastje is voorts inwendig verdeeld in verschillende kleine ladejes en andere ruimten, met als tusschen den vloer, waarop de cilinder staat, in twee laden, van dusgenoemde breedte en diepte der kast — zijnde een deezer ingerigt tot het bewaren van den koperen plaat, stuiger, enz. en de overige tot het bergen van verschillende benoodigdheden — welke alle vóór en achter door een dennetje gesloten zijn. Het geheel is koerig en met smaak bearbeid, zoodat het waarlijk voor geen buitenlands kunstgewrocht behoeft te wijken, en is ten hoogste bezienswaardig.

De werking der pomp geschiedt door middel van een eenvoudig en doordenkende, welke door de reeds beschrevene mecanieke zamenstelling de beweging des zuigers zuiver vertikaal daarstelt. De zuiger doorloopt almaal den geheelen cilinder van onderen tot boven, en door het aanbrengen van de kleppen, namelijk in den bodem, zuiger en het deksel, wordt het dubbele spoediger en meer volkomen verkregen dan bij dagteekene Pompen; want zoodra de zuiger rust, wordt de lucht in den cilinder door de opening van het deksel, naar buiten gestooten, en door de kleppen belet, wederom naar binnen te stroomen. Gedurende deze beweging wordt de cilinder onder den stolp met lucht uit den stolp gevuld, en stroomt deze, bij het dalen van den zuiger, door de openingen in dezelve, en wordt andermaal rijzende naar buiten gestoten, terwijl die stolp op den bodem, het terugkeeren der lucht, uit den cilinder naar den stolp, belet. Door deze beweging wordt bij iederen slag de cilinder volkomen van lucht gezuiverd, hetwelk het geval niet zijn kan, als de ruimte niet geheel door den zuiger doorlopen wordt. Ook zijn gedurende de cilinder regelmatig bleven werken en goed, het leder, de kleppen, alles in beteren toestand, dan bij gewone luchtpompen, waarin door vele vermoedende voor- en achterwaartsche beweging met den slinger, de werking daargesteld wordt, en de zuiger meest in den lucht, dus cilinder zelve wordt en denzelven zoodig onregelmatig doorloopt. Eene zuiger, die aldus het grootst gedeelte dat er in bestaat, zooals zulker het geval is, om ten allen tijde de *luchtpomp* met al het benoodigde gereed te hebben (door men het kastje meestal in der midden van het vertrek te plaatsen heeft), dan verhelpen zuiverens, dat onze landgenooten met ons den verdienden lof aan den vreemden overvaardigen niet zullen ontleenen.

In deze ongerustheid van slechts eenige dagen overleed heden morgen mijne zeer geliefde Huisvrouw **A. D. BERKS**, in den jeugdigen leeftijd van 24 jaren en 5 dagen.

P. VAN ALPHEN.

Breda, den 15. September 1834.

Een straat- hier ter Stede, **HEMD**, bekomen in ruil om in eene *Handeldrijvende Zaak*, de gedurige Correspondentie en daarbij behoorende Boeken *duidelijk* in *net* te houden; — adres bij de Uitgevers dezer.

*** *Twee* à *drie* SCHRIJNWERKERSKNECHTS, die goed volstandig en vast werk begrijpen, adresseren zich in persoon of met *frankeerde* brieven bij **A. HILORT**, Mr. Schrijnwerker te Gulpthaven.

Er is vermist, op den 11den September in de kantonnementen van Beek en Donk, een JAGTHOND, zijnde van het vrouwelijk geslacht, bruine kop, oren en staart, en een bruine vlak op den rug, die denzelven terugbrengt bij den Luitenant Pedrans van het Regiment Dragonders n°. 5, in het kantonnement te Donk, zal eene goede belooning genieten.

VOOR DEN RIJN.

AMORTISATIE-SYNDICAAT,

ADMINISTRATIE DER DOMEINEN, AGENTSCHAP UTRECHT.

AANBESTEDING.

Op Maandag den 22sten September 1834, des middags ten twaalf uren, zal, in het Logement *van Doelen*, te Gorinchem, ten overstaan van den Notaris G. C. VAN APPELTERE aldaar, in het openbaar worden aanbesteed:

Het doen van eenige TIMMER-, METZEL- en VERWERKEN, aan het VEERHUIS, staande aan de Rivier *de Linge*, te Leerdam.

Zijnde deze *Werken* en de te doene *Leveranciën*, alsmede bedingen in het Bestek, hetwelk ter lezing ligt aan het voornoemde Veerhuis, mitsgaders ten kantore van den Notaris voornoemd, te Gorinchem en van het Agentschap der Domeinen te Utrecht, terwijl nadere aanwijzingen voor de Aanbesteding de noodige aanwijzing *in loco* zal worden gedaan.

De Agent van het Domein,
VAN DOORN.

Door DE MUNNIK & WIJNANDS, Boekdrukkers te Dordrecht, is alom verzonden:

H. VAN DER SPRONG, UREN VAN AANDACHT, Godsdienstige Overdenkingen voor Christelijke huisgezinnen in deze tegenwoordigen tijd, à 80 Cents.

Dit is bij hen ter perse en zal met den meesten spoed worden uitgegeven:

1°. VADER ANSELMUS of het *Noorderland*.

2°. DE BELEGERING VAN *GOZZO*, een Historisch Tafereel uit den Turkschen Oorlog; door den Schrijver van SCIPIO CICALA, naar het Hoogduitsch.

BIJ DE UITGEVERS DEZER ZIET HET LICHT:

DE MILITAIRE SPECTATOR,

TIJDSCHRIFT

VOOR HET NEDERLANDSCHE LEGER.

NEGENDE DEEL, N°. 2, AUGUSTUS 1834, GROOT 21 VELLEN gedr.

De Redactie betuigt de volgende belangrijke bijdragen:

I. OVERZIGT DER VELDTOCHTEN in de Jaren 1793, 1794 en 1795 voor zooverre die op Nederlandschen grond en aan deszelfs grenzen hebben plaats gehad, Art. 6 vervolg van den aanvang van 1794. — II. VOORSTEL tot Verbetering van de Inrigting der Blokhuizen. — III. PROEVEN om de Telegraphen eene zoodanige inrigting te geven, dat dezelve ook geregeld des nachts kunnen seinen. — IV. DENKBEELDEN over de Standaarden. — V. NECROLOGIE: *Cornelis Diderik Adriaans Schenkel*. — VI. BOEKBESCHOUWING: Mémoires sur la guerre de l'île de Java de 1825 à 1830 par le major *F. V. J. de Stuers*, eerste artikel. — VII. VERSCHEIDENHEDEN. — VIII. BIJLAGEN.

Bij dit nommer zijn gevoegd *twee* platen, voorstellende den Slag van Fleurus 1795, en Modellen van Blokhuizen der eerste Constructie.

Beurs-prijs der Effecten, te Amsterdam.

DINGSDAG, *den 16den September* 1834.

	Laagste koers.	Hoogste koers.	Koers 4 en h. u.		Laagste koers.	Hoogste koers.	Koers 4 en h. u.
NEDERLAND.							
Werk Schuld 2½	51 9/16	51 5/8	51 5/8	Cert. de 1834 5	97½		
dito dito 5	98 3/16	98 1/4	98 1/4	Obl. te Lond. 5	98 3/4		
Uitgestel. dito 2½	11 9/16			Cert. te Hamb. 5	97 1/2	97½	
Kasbill. dito 2½	22 5/16	22 3/8	22 5/16	Ins. in Assig 6	67 5/8	68	
Amort. Synd. 4½	89 1/2	89 5/8	89 3/4	Certific. dito 6			
Dito dito 5	72 1/2			Polen.			
Schatkistbill. 6	100 3/8			Aand. à f. 200			
Obligatien 6	100 3/8			PRUISSEN.			
Dito 1831 6				Dito dito R. 50			
Rente-Mente 4½				OOSTENRIJK.			
FRANKRIJK.				Obl. à f. 100			
Ins. Grond. 5				Dito dito 250			
Dito Amst. 5				Metallick 5	98¼	98½	98¼
Dito pet. Zilv. 5				Dito 5 gen.			
Spanje.				Dito	51½	51¾	
Certific. Amst. 5	24½	26½	26½	Obl. Comm. 5			
Dito f 1000. 5	23½	24	23½	Dito 2½			
Uitg. 3 pc Sch. 5	11½	11¾	11¾	Cert. Silv. dit. 2½			
Cert. B. Lond. 5	41	41 5/8	41 5/8	Weder. 3			
Marids.				DENEMARKEN.			
Certific. L. & Bal. 5				Leen te Lond. 3			
Dito Bal. & C. 5				BRAZILIEN.			
Leen. Lond. R. 5				Dito Rotsch. 5	77½	77¾	
RUSSLAND.				GRIEKSCHE			
Obl. Hope 1822 5	103 3/8			Dito te Lond. 5		—	
Dito 1828 6	104						

Te Breda bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.